

Valtuusto 12.06.2023 § 64

§ 64

Vuoden 2023 ensimmäinen osavuosikatsaus

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyrkkä Maria
Skyttä Samuli
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto

1
merkitsee liitteenä olevan vuoden 2023 ensimmäisen osavuosikatsauksen tiedoksi

2
merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin tammi-maaliskuu 2023 tiedoksi

3
hyväksyy seuraavat määrärahojen muutokset:

Tilapalvelut liikelaitos, uudisrakentaminen

määrärahan lisäys 6 200 000 euroa projektille PRH8301-Hyökyvuoren pysäköintilaitos.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

1 Vuoden 2023 ensimmäinen osavuosikatsaus

Osavuosikatsauksen sisältöä on kehitetty aiempaa tiiviimpään ja luettavampaan muotoon. Tavoitteena on tuoda olennaiset ja keskeiset nostot informatiivisemmassa muodossa. Osavuosikatsaukset tulevat olemaan kuukausiraporttien tapaan PowerPoint-muodossa.

Osavuosikatsausten sisältö tulee vielä kehittymään, muotoutumaan ja täydentymään kuluvan vuoden aikana. Esimerkiksi tulostavoitteiden toteumatietoihin tullaan seuraavan osavuosikatsauksen yhteydessä lisäämään tarkemmat mittaritiedot.

Asukasmäärän kasvu jatkuu lähes edellisvuoden tasolla

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väestö kasvoi kuluvan vuoden huhtikuun loppuun mennessä 2 685 hengellä. Espoon väestömäärä oli ennakkotietojen mukaan huhtikuun 2023 lopussa 307 959 henkeä.

Väestönkasvu jatkuu nopeana ja ennusteiden mukaan kokonaiskasvu tulee olemaan lähes viime vuoden tasolla. Väestö on kasvanut kaikissa ikäryhmissä, mutta erityisesti 30–49-vuotiaiden osalta.

Työttömyyden vähentyminen pysähtyi

Huhtikuun 2023 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 8,1 prosenttia eli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli huhtikuussa 9,3 prosenttia, mikä on hieman laskenut vuoden takaisesta.

Neljä vuotta aiemmin, jolloin koronapandemia ei vaikuttanut työllisyystilanteeseen, työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 7,5 prosenttia. Työttömyysaste on siten vielä olennaisesti korkeampi kuin koronapandemiaa edeltävinä vuosina.

Suhdanne- ja korkotilanne pienentävät toimintatuottoja

Toimintakatteen alijäämän ennustetaan toteutuvan 4,4 milj. euroa talousarvota heikompana. Huhtikuun lopun tilanteessa ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan alittava talousarvion noin 0,7 milj. eurolla. Tuottojen ennusteissa on suurta vaihtelua, mikä johtuu yleisestä talouden epävarmuudesta. Maanmyyntituottojen ennustetta on alennettu yli 18 milj. euroa ja vastaavasti maankäyttömaksujen ennustetta korotettu 8,3 milj. euroa.

Ulkoisten toimintakulujen arvioidaan ylittyvän 4,1 milj. eurolla, mikä johtuu pääosin perusopetuksen valmistavan opetuksen ylityksestä.

Vanhoiden verovuosien tilitykset ja palkkasumman kehitys nostavat kuluvan vuoden verotuloennustetta

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) on tammi-huhtikuussa kertynyt 519,7 milj. euroa. Aiemmillä verovuosilla on kertynyt korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja yhteisöveron jako-osuuksilla maksuunpantuja verotuloja, jotka nostavat valtakunnallisesti verotilityksen tasoa vuonna 2023. Ensi vuonna vanhojen verovuosien positiivinen vaikutus poistuu, jonka takia ensi vuoden verotulot ovat olennaisesti kuluvaan vuoteen pienemmät.

Valtiovarainministeriö on nostanut vuoden 2023 verotuloennusteita kevään aikana, jonka pohjalta on tehty muutokset myös Espoon verotuloarvioon. Arviossa on huomioitu verotilitykset huhtikuuhun asti sekä Verohallinnon tilasto verovuoden 2022 ansiotulojen kehityksestä. Yhteisöveron osalta ennusteessa on huomioitu Kuntatalousohjelman arvio yhteisöveron kehityksestä sekä alkuvuoden tilitykset. Kokonaisuudessaan verotuloarviota on nostettu 27 milj. eurolla.

Espoo verorahoitus on hyvin pitkälle valtionosuusriippuvainen. Yli 30 prosenttia verorahoituksesta koostuu valtionosuuksista, jotka eivät kehity

samassa suhteessa verotulojen kanssa tai asukasmäärän ja siten palvelujen järjestämisen kanssa.

Rahoitustuottoihin arvioidaan kirjautuvan 9 milj. euroa talousarviota enemmän. Tuottoennuste johtuu investointirahastossa tehdyistä rahastomyynneistä. Rahastojen tuotot ovat vaihdelleet 1,2 prosentin ja 2,5 prosentin (markkina-arvoin) välillä.

Tuloksen ennustetaan huhtikuun tilanteessa toteutuvan 190 milj. euron tasolla eli 35 milj. euroa talousarviota parempana. Ennusteeseen liittyy vielä paljon epävarmuuksia. Tulosenustetta päivitetään kuukausittain.

Investointien kokonaismääräksi ennustetaan 329 milj. euroa. Alkuvuoden toteumassa ei vielä näy kaikki alkuvuoden käyttöomaisuuskirjaukset, minkä takia toteumatiedot näyttävät pieniltä.

Edellisvuonna vaikuttanut inflaatio ja Euroopan sotatilanne ovat toisaalta vähentäneet tarjousten määriä, mutta myös nostattaneet urakoiden hintaa. Tilanne heijastuu edelleen rakentamiseen.

Uutta lainannostovaltuutta on budjetoitu kuluvalle vuodelle 51 milj. euroa. Talousarviolainaa ei ole nostettu alkuvuonna, johtuen kaupungin kassan hyvästä likviditeettitilanteesta. On mahdollista, että vuoden 2023 lainannostovaltuutta ei tarvitse kokonaisuudessaan käyttää.

2 Espoon kaupungin konserniraportti

Espoon kaupungin konserniraportilla tarkastellaan Espoon valtuuston konserniyhteisöille asettamien tulostavoitteiden toteutumista. Tammi-maaliskuun 2023 raportti sisältää tavoitteiden ja talouden toteumatiedot vuoden 2023 ensimmäiseltä vuosineljännekseltä sekä ennusteen vuositason toteumasta.

Valtuusto on asettanut vuoden 2023 talousarviossa Espoon konserniyhteisöille yhteensä 31 tavoitetta, joista arvioidaan toteutuvan 23 kappaletta (74 prosenttia) (Q1/2022: 65 prosenttia). Osittain arvioidaan toteutuvan (tai toteutumista ei vielä voida arvioida) 8 tavoitetta (26 prosenttia) (Q1/2022: 23 prosenttia). Yhdenkään tavoitteen ei arvioida jäävän täysin toteutumatta (Q1/2022: 13 prosenttia).

Espoon merkittävimpien tytäryhteisöjen kokonaistalouden ennustetaan toteutuvan pääosin talousarvion mukaisena eikä merkittäviä poikkeamia ole tunnistettu.

3 Kaupungin tulostavoitteet 2023

Kaupunginhallitus kehotti tuomaan vuoden 2023 ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä käsiteltäväksi toimenpiteet, joiden avulla pyritään parantamaan kuluvan vuoden tulostavoitteiden toteutumista.

Viime vuoden osalta tulostavoitteista arvioitiin toteutuneen (17kpl) 63 prosenttia ja (10kpl) 37 prosenttia oli poikkeamia tai niiden ei arvioitu toteutuneen. Tavoitteiden asetannassa on syytä olla kunnianhimoinen ja tästä syystä kaikkien tavoitteiden saavuttaminen on harvinaista.

Tulostavoitteiden osalta haasteellista on erityisesti ollut palata palvelutuotannossa ja työllisyydessä koronaa edeltävälle tasolle, joka kosketti pääasiallisesti sosiaali- ja terveystaloutta. Tulostavoitteiden

osalta kunnianhimoisia tavoitetasoja on asetettu esimerkiksi kotoutumisen sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja harrastamisen osalta. Näitä tavoitteita ei saavutettu, vaikka edistymistä nähtiin tapahtuvan. Samalla kustannustehokkuus ja talouden sopeuttaminen tuottavat edelleen haasteita, johon on erityisesti vaikuttanut vuoden vaihteessa tapahtunut hyvinvointialueuudistus.

Espoon kaupungin tulostavoitteiden asettaminen, seuranta ja toimeenpano on kehittynyt viimeisten vuosien aikana. Yksi merkittävä muutos on ollut pyrkiä niiden määrän vähentämiseen, joka mahdollistaisi sen, että resursseja voidaan kohdentaa valtuustolle tärkeisiin asioihin. Viime valtuustokaudella tavoitteita oli vielä yli 40. Nyt tälle vuodelle tavoitteita on asetettu 26 kappaletta. Tavoitteiden määrä on edelleen suuri, mikäli sen pohjalta haluttaisiin luoda vahvempaa priorisointia kaupungin painopisteisiin. Toinen tavoitteiden toimeenpanoon liittyvä muutos on kaupungin tulosjohtoryhmätoiminnan käynnistyminen. Tulosjohtoryhmän pääasiallisena tavoitteena on parantaa kaupungin tulos- ja taloustavoitteiden saavuttamista. Tulosjohtoryhmän toimintaa kehitetään edelleen.

4 Talousarviomuutokset

Investoinnit

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Talousarvion sitovuusmääräysten mukaan kaupunginhallitus voi lisätä kunnallistekniikan maankäyttösopimusrakentamisen määrärahaa, mikäli tuloarviota korotetaan vastaavasti. Tekninen lautakunta esittää käyttötalouden sopimusrakentamisen tuloarvion korotusta 5 milj. euroa sekä vastaavaa määrärahan korotusta investointien sopimusrakentamiseen. Tuloarvion korotus kohdistuu tilille 329600 Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset ja kustannuspaikalle 4002001 Johto ja yhteiset menot. Lisämääräraha kohdistetaan toimintasuunnitelman tarkistuksen yhteydessä muun muassa seuraaviin toteutettaviin hankkeisiin: Kukkavaasinkatu, Viilivati ja Artesaaninkatu. Matinkylän urheilupuiston toinen vaihe, jossa uusitaan kasvillisuutta ja lisätään laitteita sekä parannetaan valaistusta. Rusthollinrinteen katujen urakan ensimmäinen vaihe. Pellaksenmäen ja Espoon urheilupuiston välille toisen ulkoilureitin rakentaminen. Tynnyripuiston raittien rakentaminen. Hepokorvenkallion asemakaavan mukaiset katu- ja puistoalueet.

Tilapalvelut-liikelaitos

Tilapalvelut liikelaitos esittää investointiohjelmaan 16,1 milj. euroa lisämäärärahaa vuosille 2023–2024 Hyökyvuoren pysäköintilaitoksen hankkeen välitöntä käynnistystä varten. Tästä vuonna 2023 tarvitaan 6,2 milj. euroa (sisältää alv:n). Pysäköintilaitos tarvitaan taloyhtiöiden nykyisten pysäköintioikeuksien siirtämiseksi pois Kivenlahden metrokeskuksen rakentamisen tieltä. Pysäköintilaitoksen urakkakilpailutus on tällä hetkellä käynnissä ja hankintapäätöksen jälkeen, hankkeeseen valittu KVR-urakoitsija hakee rakennusluvan hankkeelle.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 05.06.2023 § 167

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat määrärahojen ja tuloarvioiden lisäykset:

Kunnallistekniikan maankäyttösopimusrakentamisen investointimäärärahan lisäys sekä Teknisen lautakunnan tuloarvion korotus 5 milj. euroa.

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1
merkitsee liitteenä olevan vuoden 2023 ensimmäisen osavuositiedon tiedoksi

2
merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin tammi-maaliskuu 2023 tiedoksi

3
hyväksyy seuraavat määrärahojen muutokset:

Tilapalvelut liikelaitos, uudisrakentaminen

määrärahan lisäys 6 200 000 euroa projektille PRH8301-Hyökkyvuoren pysäköintilaitos.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Osavuositiedon 1_2023
- 2 Konserniraportti tammi-maaliskuu 2023

Oheismateriaali

Tiedoksi